

UCHWAŁA

Dnia 12 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Wygoda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Sławomir Niedzielak

Ławnik Grażyna Jentys

Protokolant Bernard Bałazy

po rozpoznaniu zażalenia prokurator Prokuratury Rejonowej w P. - A. G., delegowanej do Prokuratury Regionalnej w W., na uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym, z dnia 18 września 2018 r. sygn. akt PK I SD [...] w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie prokurator A. G. do odpowiedzialności karnej,

działając na podstawie art. 437 k.p.k.

uchwała:

1. zaskarżoną uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym, z dnia 18 września 2018 r. sygn. akt PK I SD [...] w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej A. G. – prokurator Prokuratury Rejonowej w P., utrzymać w mocy i zezwolić na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokurator A. G. za przestępstwo polegające na tym, że: „w dniu 17 maja 2017 roku w W., woj. [...], na skrzyżowaniu ulic W. i ulicy B. nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym określone w art. 3 ust. 1 i art. 27 ust. 1 i 1a ustawy z dnia

20 czerwca 1997 r., - Prawo o ruchu drogowym, w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki N. o nr rej. [...], nie zachowała szczególnej ostrożności w ten sposób, że wykonując manewr skrętu w lewo, zbliżając się do oznakowanego przejazdu dla rowerzystów, nie ustąpiła pierwszeństwa znajdującej się w rejonie przejazdu rowerzystce X. Y., w wyniku czego doprowadziła do potrącenia ww. pokrzywdzonej w następstwie czego X. Y. doznała obrażeń w postaci złamania kostki przyśrodkowej podudzia prawego, rozerwania więzozrostu piszczelowo-strzałkowego prawego – złamania 1/3 bliższej kości strzałkowej prawej, otarcia naskórka nad kostką przyśrodkową prawą, obrzęku tkanek miękkich w okolicy stawu skokowego prawego, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów ciała na czas przekraczający 7 dni w rozumieniu art. 157 § 1 k.k., tj. o czyn z art. 177 § 1 k.k.

2. Odroczyć sporządzenie uzasadnienia na czas do 7 dni.

UZASADNIENIE

Prokurator Okręgowy w W., pismem z dnia 4 stycznia 2018 r., sygn. akt PO I Ds [...], wniósł o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej A. G., prokuratora Prokuratury Rejonowej w P., za to, że: w dniu 17 maja 2017 r., w W., woj. [...], na skrzyżowaniu ulic W. i ulicy B. nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, określone w art. 3 ust 1 i art. 27 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, w ten sposób, że kierując samochodem marki N. o nr rej. [...], nie zachowała szczególnej ostrożności w ten sposób, że wykonując manewr skrętu w lewo, zbliżając się do oznakowanego przejazdu dla rowerzystów, nie ustąpiła pierwszeństwa znajdującej się w rejonie przejazdu rowerzystce X. Y., w wyniku czego doprowadziła do potrącenia ww. pokrzywdzonej, w następstwie czego X. Y. doznała obrażeń w postaci złamania kostki przyśrodkowej podudzia prawego, rozerwania więzozrostu piszczelowo-

strzałkowego prawego – złamania 1/3 bliższej kości strzałkowej prawej, otarcia naskórka nad kostką przyśrodkową prawą, obrzęku tkanek miękkich w okolicy stawu skokowego prawego, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów ciała na czas przekraczający 7 dni w rozumieniu art. 157 § 1 k.k., tj. o czyn z art. 177 § 1 k.k.

Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, uchwałą z dnia 2 lutego 2018 r., sygn. akt PK I SD [...], zezwolił na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej A. G., prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. za wyżej wskazane przestępstwo.

Prokurator A. G., zażaleniem z dnia 15 lutego 2018 r., zaskarżyła wyżej wskazaną uchwałę. Zarzuciła uchwale naruszenie art. 135 § 5 ustawy Prawa o prokuraturze, poprzez uznanie, że zgromadzony w sprawie PO I Ds [...] Prokuratury Okręgowej w W. materiał dowodowy dostatecznie uzasadnia podejrzenie popełnienia przez A. G. przestępstwa określonego w art. 177 § 1 k.k., podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, zgodna z zasadami logicznego myślenia, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego prowadzi do wniosku, że zgromadzony materiał dowodowy jest niekompletny i nie uzasadnia w stopniu dostatecznym podejrzenia popełnienia przestępstwa przez A. G., zaś wniosek o zezwolenie na ściganie i pociągnięcie do odpowiedzialności karnej jest dalece przedwczesny. Ponadto podniosła także naruszenie art. 135 § 6 ustawy Prawo o prokuraturze, polegające na stwierdzeniu przez Sąd Dyscyplinarny, że nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek uzasadniający przeprowadzenie innych dowodów i nieuwzględnieniu przed wydaniem zaskarżonej uchwały wniosków dowodowych A. G., na podstawie których możliwe byłoby zweryfikowanie istnienia nie tylko dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez A. G. przestępstwa określonego w art. 177 § 1 k.k., ale także stwierdzenia zaistnienia znamion czynu określonego w art. 177 § 1 k.k. i prawidłowości ustaleń faktycznych poczynionych przez Prokuraturę Okręgową w W. w przedmiotowej sprawie. W konkluzji wniosła o uchylenie uchwały i przekazanie sprawy Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania.

Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, uchwałą z dnia 7 czerwca 2018 r., sygn. akt PK I OSD [...], uchylił zaskarżoną uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 2 lutego 2018 r., sygn. akt PK I SD [...] o zezwoleniu na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. - A. G. i przekazał do sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Zlecił Sądowi I instancji rozważenie i ocenę wszystkich dowodów zgromadzonych w sprawie celem ustalenia, czy zgromadzony materiał dowodowy pozwala na przedstawienie zarzutu A. G. (nie tylko na podstawie ustalenia, że brała udział w zdarzeniu drogowym, w przebiegu którego inna osoba doznała obrażeń ciała). Ponadto, sąd odwoławczy wskazał na konieczność ustalenia, czy pokrzywdzona przyczyniła się do zdarzenia i w jakim stopniu, co będzie miało wpływ na ocenę społecznej szkodliwości czynu.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, uchwałą z dnia 18 września 2018 r., sygn. PK I SD [...], Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, zezwolił na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej A. G. – prokuratora Prokuratury Rejonowej w P., za wskazane na wstępie przestępstwo.

Zażaleniem z dnia 6 listopada 2018 r., prokurator A. G., zaskarżyła wskazaną uchwałę w całości, na swoją korzyść. Zarzuciła uchwale:

- 1) obrazę przepisów prawa materialnego, to jest art. 1 § 2 k.k., poprzez zaniechanie weryfikacji okoliczności, które zgodnie z art. 1 § 2 k.k., mają wpływ na ocenę, czy popełniony czyn zabroniony stanowi przestępstwo;
- 2) obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na treść wydanego orzeczenia, to jest art. 352 k.p.k., i art. 167 k.p.k., w zw. z art. 135 § 6 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r., prawo o prokuraturze oraz art. 442 § 3 k.p.k., poprzez niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, w wyniku niepełnego postępowania dowodowego i błędnego przyjęcia, że sąd dyscyplinarny orzeka w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora jedynie na podstawie treści wniosków i dowodów załączonych przez wnioskodawcę, z pominięciem oświadczeń i wniosków dowodowych strony przeciwnej, co skutkowało w konsekwencji odstąpieniem od przeprowadzenia postępowania dowodowego, pomimo, iż zachodził szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu art. 135 § 6 ustawy Prawo o prokuraturze, a w szczególności

odstąpieniem od zasięgnięcia dodatkowej opinii biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych, na podstawie której możliwe byłoby zweryfikowanie istnienia nie tylko dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez A. G. przestępstwa określonego w art. 177 § 1 k.k., ale także stwierdzenia zaistnienia znamion czynu określonego w art. 177 § 1 k.k., i prawidłowości ustaleń faktycznych poczynionych przez Prokuraturę Okręgową w W. w przedmiotowej sprawie, a także na pominięciu szczegółowej analizy okoliczności wyłączających przestępność czynu, w tym stopnia jego społecznej szkodliwości, nie stosując się tym samym do wskazań sądu odwoławczego, co do dalszego postępowania;

- 3) na podstawie art. 135 § 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r., Prawo o prokuraturze w zw. z art. 438 pkt 3 k.p.k., błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, poprzez uznanie, że zgromadzony w sprawie PO I Ds [...] Prokuratury Okręgowej w W. materiał dowodowy dostatecznie uzasadnia podejrzenie popełnienia przez A. G. przestępstwa określonego w art. 177 § 1 k.k., podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, zgodna z zasadami logicznego myślenia, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, prowadzi do wniosku, że zgromadzony materiał dowodowy jest niekompletny i nie uzasadnia w stopniu dostatecznym podejrzenia popełnienia przestępstwa przez A. G., uzyskana w toku postępowania przygotowawczego PO I Ds [...] Prokuratury Okręgowej w W. opinia biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków jest niepełna, wewnętrznie niespójna oraz sporządzona przy przyjęciu nieprawidłowo wymiarowanego miejsca zdarzenia, zaś wniosek o zezwolenie na ściganie i pociągnięcie do odpowiedzialności karnej jest niezasadny.

W konkluzji wniosła o zmianę zaskarżonej uchwały i odmowę zezwolenia na pociągnięcie jej do odpowiedzialności karnej, względnie uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy Izba Dyscyplinarna zważył co następuje:

Wywiedzione zażalenie nie jest trafne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Analiza zaskarżonej uchwały przez pryzmat podniesionych przez skarżącą zarzutów, w odniesieniu do zebranego materiału dowodowego, nie daje podstaw do podzielenia podniesionych zarzutów, a tym samym do zmiany albo uchylenia zaskarżonej uchwały.

W pierwszej kolejności odnieść należy się do istoty immunitetu prokuratorskiego, który jest immunitetem formalnym. Wprowadza on wyłącznie konieczność uzyskania przez oskarżyciela zgody właściwego sądu dyscyplinarnego na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej. Wniosek w tym przedmiocie inicjuje czynności wpadkowe sądu dyscyplinarnego w toku postępowania przygotowawczego, które nie mogą żadną miarą zastępować postępowania przygotowawczego w zakresie osiągnięcia celów, jakie przewidują dla niego przepisy Kodeksu postępowania karnego. Zadaniem Sądu dyscyplinarnego jest wyłącznie ustalenie, czy zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa przez prokuratora. Sąd Dyscyplinarny nie jest zatem zobowiązany do realizacji celów postępowania przygotowawczego, o których mowa w art. 297 § 1 kpk, czego – de facto - domaga się niezasadnie skarżąca. Przyjęcie odmiennego poglądu oznaczałoby, że postępowanie w przedmiocie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej musiałoby w pełni odzwierciedlać postępowanie przygotowawcze, a w istocie rzeczy postępowanie przygotowawcze zastępować. Zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej mogłoby zaś nastąpić dopiero wówczas, gdy stan zgromadzonego materiału dowodowego pozwalałby, nie tylko na skierowanie do sądu aktu oskarżenia, lecz co więcej dawał wprost podstawy do wydania wyroku skazującego za przestępstwo objęte wnioskiem. Takie rozwiązanie nie było jednak intencją ustawodawcy, co jasno wynika z treści art. 135 ustawy Prawo o prokuraturze.

Należy przy tym wyraźnie zaznaczyć, że podjęcie uchwały o zezwoleniu na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, choć daje możliwość wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów, nie implikuje jednak takiej decyzji. Może się bowiem zdarzyć, że prowadzący postępowanie przygotowawcze po analizie przeprowadzonych dowodów nie sporządzi takiego postanowienia, lecz umorzy postępowanie w sprawie albo wprawdzie sporządzi takie postanowienie i ogłosi je

podejrzanemu, lecz mimo to, ostatecznie, i tak umorzy postępowanie tyle, że w fazie in personam. Trzeba też pamiętać, że jeśli dojdzie do sporządzenia i ogłoszenia wspomnianego postanowienia prokurator, którego dotyczy zezwolenie będzie korzystał z pełni gwarancji procesowych przewidzianych przez Kodeks postępowania karnego dla podejrzanego, ewentualnie oskarżonego.

Immunitet prokuratorski ma wszak za zadanie wyłącznie zapobieganie wysuwaniu przeciwko prokuratorowi bezpodstawnych zarzutów popełnienia przestępstwa, tj. instrumentalnemu oddziaływaniu na niego w związku ze służbą, którą pełni (poprzez narażenie na społeczną i środowiskową infamię). Niebezpieczeństwo takie w realiach niniejszej sprawy z pewnością zaś nie zachodzi.

Nie jest natomiast celem immunitetu, bezpodstawne uprzywilejowanie osoby zajmującej stanowisko prokuratora, w zakresie odpowiedzialności karnej, w stosunku do innych obywateli, jeśli tylko obiektywnie zachodzi rzeczony podejrzenie popełnienia przez nią przestępstwa.

Gdyby zamiarem Ustawodawcy było nadanie mu odmiennej rangi, unormowałby rzeczoną instytucję w taki sposób, aby z przepisów prawa wynikało wprost, że wniosek o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora kieruje się do właściwego sądu dyscyplinarnego dopiero wówczas, gdy przeprowadzone postępowanie przygotowawcze dało taki stopień prawdopodobieństwa popełnienia przez niego przestępstwa, jaki jest wymagany w wypadku każdego innego obywatela nieposiadającego immunitetu formalnego, do skierowania przeciwko niemu aktu oskarżenia. Należałoby jednak wtedy oczekiwać, że podjęcie pozytywnej uchwały, tj. zezwalającej na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, rodziłoby obowiązek prowadzącego postępowanie przygotowawcze nie tylko do przedstawienia prokuratorowi zarzutów, ale i skierowania przeciwko niemu aktu oskarżenia.

Przypomnieć zarazem wypada, że przepisy Kodeksu postępowania karnego stosuje się w postępowaniu o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej dopiero w trzeciej kolejności. Mają być przy tym stosowane wyłącznie odpowiednio i z uwzględnieniem odrębności wynikających z charakteru postępowania w przedmiocie uchylenia immunitetu, co należy

dodatkowo zaakcentować (art. 171 pkt 1 w zw. z art. 135 § 14 ustawy – Prawo o prokuraturze).

Jednocześnie przepis art. 135 § 5 ustawy – Prawo o prokuraturze stanowi wyraźnie, że Sąd dyscyplinarny rozpoznaje wniosek o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej na posiedzeniu, a nie na rozprawie. Wydaje w tym przedmiocie uchwałę, nie zaś wyrok. Orzeka zasadniczo na podstawie wniosku i dołączonych do niego dowodów, a także ewentualnie oświadczenia prokuratora odnoszącego się do wniosku, o ile je złoży, zaś jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach przeprowadza inne dowody. Szczególny charakter tego postępowania - ograniczający w istotny sposób zapewnienie takich samych standardów, jak w postępowaniu karnym, wynika także z krótkiego 14 - dniowego terminu, w którym Sąd dyscyplinarny ma rozpoznać wniosek. W końcu trzeba podkreślić, że środkiem odwoławczym od uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej jest wyłącznie zażalenie.

W opisanym stanie rzeczy powinno być zatem jasne, że w postępowaniu w przedmiocie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej nie ma zastosowania art. 410 kpk, który został umieszczony w rozdziale 47 tego kodeksu zatytułowanym „Wyrokowanie”. Zastosowanie ma natomiast art. 92 kpk, który stanowi, że podstawę orzeczenia może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w postępowaniu, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Niemniej, należy podkreślić, że z tego ostatniego przepisu tego nie wynika, aby rzeczony okoliczności musiały zostać w formalny sposób ujawnione na posiedzeniu, tym bardziej w taki sposób, jak na rozprawie. Przeciwnie przyjmuje się, że <<<Omawiany przepis nie przewiduje żadnych wymogów co do sposobu przeprowadzenia dowodów na posiedzeniu. Podstawą orzeczenia wydanego na posiedzeniu są wszak „okoliczności ujawnione w postępowaniu”, a nie okoliczności ujawnione na posiedzeniu. Stąd poznanie okoliczności mających znaczenie dla rozstrzygnięcia o przedmiocie posiedzenia odbywa się na podstawie lektury akt sprawy (zob. D. Świecki (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. 1, Warszawa 2015, s. 406). Nie jest wymagana decyzja o dopuszczeniu dowodów mających stanowić

podstawę orzeczenia (...) Pojęcie okoliczności ujawnionych w toku postępowania, o których mowa w art. 92, należy odróżnić od pojęcia okoliczności ujawnionych w toku rozprawy, występującego w art. 410. Pierwsze z nich jest szersze i obejmuje wszelkie okoliczności mające znaczenie dla rozstrzygnięcia ujawnione w toku całego postępowania, gdy drugie z tych pojęć obejmuje okoliczności ujawnione jedynie na rozprawie: głównej (art. 410) i apelacyjnej (art. 458).>>> (patrz Jerzy Skorupka, Komentarz do Kodeksu postępowania karnego, pod redakcją R.Stefańskiego i S. Zabłockiego, WKP 2017).

Wracając do realiów niniejszego postępowania podnieść trzeba, że z uzasadnienia zaskarżonej uchwały wynika jasno, że podstawą jej wydania były rzecz jasna akta postępowania przygotowawczego PO I [...].

Jednocześnie należy stwierdzić, że dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przez prokurator A. G. dowodzi wprost opinia biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych (która może być weryfikowana w dalszym postępowaniu) w związku z zapisem z kamery samochodu, który prowadziła pani prokurator (patrz między innymi k. 205 akt sprawy). W świetle rzeczywistej wymowy wspomnianych dowodów, zważywszy na opisaną wyżej istotę czynności sądowych w przedmiocie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, dla oceny stopnia podejrzenia, że A. G. popełniła przestępstwo nie są przy tym istotne: ewentualna niezgodność infrastruktury przejazdu dla rowerów z obowiązującymi w tym względzie przepisami, błędy w wymiarowaniu przez biegłego skrzyżowania, na którym doszło do wypadku, jak również okoliczność czy rowerzystka poruszała się przejazdem, czy też między przejazdem a przejściem dla pieszych, ewentualnie po przejściu dla pieszych.

Sugestie zawarte w zażaleniu i dołączonych do niego materiałach, nie wykluczają stopnia podejrzenia popełnienia przestępstwa, koniecznego do zezwolenia na pociągnięcie prokurator A. G. do odpowiedzialności karnej, choć w szczególności ewentualne przyczynienie się rowerzystki do zaistnienia wypadku, powinno być przedmiotem skrupulatnej analizy i rozważań w dalszym postępowaniu, w tym w kontekście oceny stopnia społecznej szkodliwości zachowania pani prokurator, którego jednak aktualnie nie sposób uznać za znikomy.

Tę ostatnią kwestię musi, na podstawie w pełni przeprowadzonego postępowania przygotowawczego, rozważyć w pierwszej kolejności prowadzący postępowanie przygotowawcze, ewentualnie sąd powszechny, w czym – jak wyżej wskazano – Sąd Dyscyplinarny nie ma prawa rzeczonych organów zastąpić, także z uwagi na potencjalne uprawnienia pokrzywdzonej, o których – z oczywistych względów - nie sposób nie pamiętać.

Dlatego też nie można podzielić zarzutów, że uchwała jest dotknięta, mającą wpływ na jej treść, obrazą przepisów postępowania karnego lub błędem w ustaleniach faktycznych i to mającymi taki wpływ na treść zaskarżonej uchwały, aby rzeczywiście zachodziła konieczność jej uchylecia labo zmiany.

Z tych wszystkich względów podjęto uchwałę jak na wstępie.